

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницький національний університет
Освітня програма	8038 Екологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

27.12.2024 р.

Справа № 2540/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,
Гасюк Іван Михайлович,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Максименко Надія Василівна,
Мудрак Олександр Васильович,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Міронова Наталія Геннадіївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Хмельницький національний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8038
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП «Екологія» за другим (магістерським) рівнем дає можливість здобувачам ВО досягти ПРН, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджений наказом МОН України № 1066 від 04.10.2018 р. (<http://surl.li/dewytu>). Окрім 20 ПРН, передбачених стандартом, в ОП «Екологія» додано ще два спеціальні ПРН, які враховують особливості ОП (ПРН 21 і ПРН 22). Зокрема, ПРН 21 підсилює особливості ОП і передбачає вміння організовувати і здійснювати стратегічне екологічне оцінювання та оцінювання впливу на довкілля, а ПРН 22 – визначати ефективність природоохоронних заходів та впроваджувати екологічний менеджмент і аудит. Всі ПРН відповідно до «Матриці забезпечення ПРН компонентами ОП» (розділ VI ОП) (<http://surl.li/jcdoan>) досягаються змістом обов'язкових ОК. У відповідності до Стандарту визначено мету ОП, перелік загальних і фахових компетентностей, ПРН, форму атестації здобувачів ВО, систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Обсяг ОП «Екологія» становить 90 кредитів ЄКТС, з яких 73,3 % спрямовано на забезпечення ЗК та ФК (обов'язкова частина). ОП розроблено у відповідності до Стандарту ВО з обов'язковим проведенням консультацій з НПП, провідними науковцями у сфері екології і роботодавцями, використано досвід вітчизняних та іноземних ОП, які було проаналізовано. Структурно-логічна схема ОП відображає взаємозв'язок вивчення ОК. ОК ОП забезпечують загальну (15 кредитів) та професійну підготовку (51 кредит), що становить загалом 66 кредитів. Відповідно 24 кредити (26,7 %) складають вибіркові ОК ОП. Досягнення цілей і ПРН, визначених Стандартом ВО, забезпечується кваліфікованими НПП, задіяним у реалізації ОП, наявною МТБ, навчально-методичним та інформаційним забезпеченням ОП. На рівні ЗВО введено практику проведення різномірних тематичних тренінгів та методичних семінарів з гарантантами, групами забезпечення ОП.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ОП «Екологія» враховує вимоги професійного стандарту «Еколог», який затверджено наказом Міністерства економіки України 04 травня 2022 року, № 1111-22 <http://surl.li/zuurmu>. Так, в ОП «Екологія» п. 4 «Загальні компетентності» стандарту «Еколог» забезпечується загальними компетентностями та soft-skills, що формуються при реалізації освітнього процесу, п. 5 «Перелік трудових функцій» стандарту «Еколог» відповідає ПРН ОП «Екологія». Трудова функція А відповідає ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 5, ПРН 6; Б відповідає ПРН 10-12, ПРН 16, ПРН 19-20, ПРН 22; В відповідає ПРН 13-15, ПРН 17-18, ПРН 21. В ОП враховуються вимоги професійного стандарту «Еколог», загальні компетентності забезпечуються загальними компетентностями та soft-skills, проте професійна кваліфікація за ОП не присвоюється.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета ОП «Екологія» – підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування та управління природоохоронною діяльністю, які здатні здійснювати інноваційну діяльність та розв'язувати складні задачі і проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю, що корелює зі Статутом Хмельницького національного університету (ХНУ) <http://surl.li/rsujga> і Стратегією розвитку Хмельницького національного університету на 2021-2025 рр. <http://surl.li/qiawas> в напрямі розвитку ідеї самореалізації університетської спільноти в процесі їх освітньої, наукової та підприємницької діяльності, здатних до успішної професійної самореалізації, трансферу технологій і знань, адаптованих до потреб сучасного світу та викликів життя. ОП спирається на комплексний підхід при формуванні компетентностей, які необхідні для розв'язання проблем у сфері екології та охорони довкілля, особливості ОП засновані на формуванні компетентностей з організації та реалізації еколого-експертного оцінювання різних видів діяльності і впровадження екологічного менеджменту та аудиту. ОП, відповідно до стратегії ХНУ, передбачає розвиток особистості майбутнього фахівця, якому притаманні високий рівень професіоналізму та відповідальності, що досягається завдяки відповідності рівня кваліфікації НПП, використанню динамічних та інтерактивно-інноваційних технологій навчання та сприятливому соціально-психологічному клімату і сучасній інфраструктурі ЗВО.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Цілі ОП і ПРН визначаються з урахуванням потреб усіх сторін (здобувачі, роботодавці, академічна спільнота та інші стейкхолдери), за положеннями: <http://surl.li/podhvf>, <http://surl.li/sudobs>, <http://surl.li/qqkij>. Проекти ОП представлені на веб-сторінці ХНУ (<http://surl.li/gmqero>). Всі пропозиції обговорюються на засіданні кафедри та відображаються в таблицях обговорення разом з проектами ОП 2024 р. <http://surl.li/ktvwyh>; 2023 р. <http://surl.li/zmozne>; 2021 р. <http://surl.li/yvenxn>. За 2022 р. обґрунтовано продовження терміну попередньої ОП, через початок бойових дій. Рішення прийняте на основі результатів опитування всіх учасників освітнього процесу, у тому числі стейкхолдерів. У перегляді та оновленні ОП беруть участь здобувачі ВО і випускники, проводиться опитування (<http://surl.li/xhngjc>). У 2024 р. здобувачі надали пропозиції збільшення кількості годин лабораторних занять ОК (ОПП.01), доповнити ОК (ОЗП.01) лекцією про штучний інтелект; у 2023 р. запропоновано доповнити ОК «Екологічний менеджмент і аудит» темою з екологічного маркетингу. Ці пропозиції були враховані. Пропозиція випускників (<http://surl.li/vbcprd>) стосовно збільшення практики іноземної мови (<http://surl.li/tfjyru>), врахована. Потреби роботодавців визначаються під час різних зустрічей, рецензій, анкетуванні (<http://surl.li/mnrmrs>). ОП обговорюються під час участі НПП у конференціях, форумах, семінарах всіх рівнів, а також під час індивідуальних зустрічей, на яких разом з представниками роботодавців та академічної спільноти, інших стейкхолдерів, зокрема, <http://surl.li/hdkwxk> голова ГО «ВЕЛ» Т. Тимочко - компетентності для реалізації цілей сталого розвитку, що забезпечується на ОП ОК ОПП.04. Представники роботодавців підтвердили участь у перегляді ОП. Так, заст. директора Департаменту природних ресурсів та екології ХОВА, зазначила, що випускники ОП працюють на керівних посадах. Пропозиції, щодо збільшення обсягу практики були враховані на ОП, є рецензентами кваліфікаційних робіт, керівниками практик, проводили візні заняття. В.о. заст. начальника РОВР у Хмельницькій області є керівником практики, проводить ПЗ, випускники ОП працюють в установі. Заст. начальника Управління з питань екології та контролю за благоустроєм ХМР начальник відділу екології, зазначила що, є спільні госпдоговори, залучають здобувачів ОП до природоохоронних акцій в яких вони беруть активну та результативну участь. Про понад 10 річну співпрацю розповів головний лісничий філії «Хмельницьке лісомисливське господарство» ДП «Ліси України». Про активне залучення НПП ОП та здобувачів до НТР, спільних досліджень, участі у природоохоронних акціях зазначила с.н.с НПП «Мале Полісся». Пропозиції щодо поліпшення ОП надаються через опитування здобувачів, гаранта, НПП.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Мета ОП і ПРН враховують основні сучасні тенденції розвитку спеціальності 101 Екологія, відповідають запитам суспільства щодо підготовки фахівців, необхідних для досягнення стратегічних цілей (СЦ) і вирішення завдань, визначених Законом України (<http://surl.li/ooualj>), СЦ 1 в ОП ПРН 01-03, 07-08, 17; СЦ 2 ПРН 06, 10-14; СЦ 3 ПРН 15-16, 20-22; СЦ 4 ПРН 15-16, 20-22; СЦ 5 ПРН 04-06, 09, 18-19. Інструментарій реалізації державної екологічної політики забезпечують ПРН 02, 1-16, а також ПРН 21-22. ОП враховує тенденції розвитку науки в галузях охорони довкілля і збереження ландшафтного та біорізноманіття, експертного оцінювання, екоменеджменту і аудиту. Аналіз тенденцій розвитку ринку праці в ОП здійснюється на основі моніторингу інформації ДСЗ <http://surl.li/dureiq>, ПРН ОП повною мірою забезпечують відповідність його тенденціям, здатність до індивідуальної та командної роботи (ПРН 05, 19); розвинуті комунікативні навички (ПРН 07-08); професійні навички (ПРН 04, 06, 10,13, 15-16, 20-22), організація екологічного аудиту (ПРН 22). Галузевий контекст ОП, відображений у ПРН 12, 13, 16, 21-22, також при проведенні ПЗ. Екологічні цілі і завдання визначені у низці стратегічних документів (<http://surl.li/gyklho>), (<http://surl.li/cygvau>), а також у програмах (<http://surl.li/idnxes>), (<http://surl.li/vfpuqu>), зважаючи на світову політику, вимагає підготовки саме таких фахівців. ЗВО здійснив аналіз розвитку вітчизняних ОП «Екологія», зокрема: КНУ ім. Тараса Шевченка (<http://surl.li/aaplwo>) включено ОК ОПП.01, що забезпечує формування навичок оцінки стану НС; НУВГП (<http://surl.li/mdregy>) у зміст ОП включено ОК ОЗП.01; НТУ «Дніпровська політехніка» (<http://surl.li/ptmdby>) у зміст ОП включено ОК ОПП.04, який формує навички проєктного менеджменту в екології відповідно до цілей сталого розвитку. Також при оновленні ОП у 2021 році для покращення змісту її окремих розділів був урахований досвід НТУ «КІП імені Ігоря Сікорського» (<http://surl.li/tghxit>), ОДЕУ (<https://odeku.edu.ua/ekologiya/>), виділено як окремих ОК курсову роботу ОПП.05. Здійснено аналіз досвіду реалізації аналогічних іноземних ОП, зокрема в Федеральна вища технічна школа Цюріха (Швейцарія) (<http://surl.li/zouasn>), Карлів університет (Прага, Чехія) (<http://surl.li/tjafyp>), Університет екології та управління (Варшава, Польща) (<http://surl.li/eesyil>) щодо формування інтегрованих курсів. Шведський університет сільського господарства (Швеція) (<http://surl.li/qryujk>), (Innovation and Sustainability), що було враховано при формуванні ОК ОПП.04; Бангорський університет (Великобританія) (<http://surl.li/mdcvvr>) (Strategic Environmental Management та GIS and Research Methods) ОК ОПП.03. У ОП 2023 р враховано досвід цього ЗВО в частині організації виробничої практики на 4 тижня. Активно ведеться робота з

Бангорським університетом, підписано меморандум про співпрацю, спільні проєкти, програми стажувань та розробляється спільний ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП «Екологія» (<https://khmnu.edu.ua/101-ekol-m-op>) редакції 2024 року складає 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОНУ №1066 від 04.10.2018 р. Обсяг кредитів ЄКТС у навчальному плані 2024 року становить 90 кредитів, що відповідає навчальному навантаженню для відповідного рівня вищої освіти. З аналізу ОП «Екологія» встановлено: обсяг обов'язкових ОК складає 66 кредитів ЄКТС, з них на цикл загальної підготовки відведено 15 кредитів ЄКТС, на цикл професійної підготовки – 51 кредит ЄКТС; на практичну підготовку – 12 кредитів ЄКТС, на виконання кваліфікаційної роботи магістра – 18 кредитів ЄКТС; обсяг вибіркових ОК складає 24 кредити ЄКТС. Загальний обсяг кредитів ЄКТС на вивчення вибіркових навчальних дисциплін становить 26,6% від загального обсягу кредитів ОП. Розподіл обов'язкових та вибіркових ОК відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (п. 15 частини першої статті 62), згідно якого обсяг вибіркових дисциплін повинен бути не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу освітньої програми. В ОП «Екологія» враховано вимогу Стандарту ВО, згідно якого щонайменше 35 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. ОП оприлюднено на сайті ХНУ в розділі «Навчання» (<https://khmnu.edu.ua/op-m>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОП «Екологія» розроблено згідно Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ, наказ від 27.09.2024 року №85 (<http://surl.li/jpfrsy>). Зміст ОП має чітку структуру, ОК, особливо циклу професійної підготовки, складають взаємопов'язану систему і в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Логічна послідовність дисциплін забезпечує поступовий перехід від загальних теоретичних знань до практичних умінь, необхідних для професійної діяльності. Це підтверджується структурно-логічною схемою ОП, яка визначає порядок вивчення дисциплін. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки обов'язкових та вибіркових ОК, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію. Нормативна частина складає 66 (72,4%) кредитів ЄКТС, варіативна – 24 (26,6%) відповідно. На вибір запропоновано цикл дисциплін гуманітарного, природничого та соціально-економічного спрямування, а також цикл дисциплін фахової підготовки, що відображають світові і вітчизняні тенденції на ринку праці та індивідуальні спрямування ЗВО. Вибір навчальних дисциплін вільного вибору обох циклів відбувається з Каталогу, який оновлюється і затверджується рішенням вченої ради ЗВО. Аналіз змісту ОП, в т. ч. визначених компетентностей і ПРН, переліку ОК та їх відповідності визначеним у ОП ПРН і компетентностям, а також структурно-логічної схеми ОП, дозволяє зробити наступні висновки. ОП в цілому структурована коректно. На веб-сторінці випускової кафедри розташовані інформаційні пакети всіх ОК за ОП (<http://surl.li/fggstw>). Аналіз інформаційних пакетів всіх ОК дає можливість зробити висновок, що ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему; кожний ПРН у повній мірі охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов'язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей та ПРН за ОП. Силабуси і робочі програми викладені в навчально-методичних комплексах навчальних дисциплін як на сайті випускової кафедри, так і на дистанційній платформі Moodle. Внутрішні та зовнішні стейкхолдери надали позитивні відповіді щодо відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОП. Зміст ОП має чітку структуру, ОК, котрі включені до ОП складають логічну, взаємопов'язану систему, що у кінцевому варіанті дозволяє досягати заявлені цілі та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП у повній мірі відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 101 «Екологія» та дозволяє здобувачам вищої освіти набути компетентності та досягти ПРН у відповідності зі стандартом. Теоретичний зміст ОП спрямовано на опанування концепцій та принципів природничих наук, сучасної екології та стратегії сталого розвитку природи і суспільства для формування відповідних навичок з використання у професійній діяльності відповідних природоохоронних заходів та технологій. Методи та технології навчання на ОП «Екологія» дозволяють здобувачам ВО

оволодіти методами збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних досліджень. МТБ забезпечення ОП включає обладнання, устаткування та програмне забезпечення необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень екологічних систем різного рівня та походження. Вивчення дисциплін «Методологія наукових досліджень» та «Управління екологічними проектами та інноваційна природоохоронна діяльність на засадах сталого розвитку» забезпечує здатність осіб, які здобули ступінь магістра за ОП, розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, а також характеризуються комплексністю вирішення сучасних екологічних проблем промислового виробництва. ОК «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» та ОК «Філософські основи екологічної освіти» спрямовані на набуття загальних компетентностей і трансверсальних навичок. Вивчення ОК «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Екологічний менеджмент і аудит з основами геоінформаційного моделювання», «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» забезпечують формування методологічних основ, методів, методик, підходів та інструментальних засобів вирішення сучасних задач екології, охорони довкілля та екологічної безпеки як на локальному, так і на галузевому рівнях. Аналіз ОК, компетентностей та ПРН показав, що всі нормативні ОК відповідають спеціальності 101 «Екологія».

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/fsgdnr>), Положенням про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін у ХНУ (<http://surl.li/bnvbzx>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ (<http://surl.li/wnebok>), Положенням про порядок конкурсного відбору учасників освітнього процесу для участі у програмах академічної мобільності у ХНУ (<http://surl.li/ywkdxb>), Положенням про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/jtsiqc>). Відповідно до ОП та індивідуальних навчальних планів здобувачів ВО, дисципліни вільного вибору складають 26,6% від загального обсягу кредитів ОПП (цикл загальної підготовки (8 кредитів) та цикл професійної підготовки (16 кредитів)), що відповідає вимогам пункту 15 частини першої статті 62 ЗУ «Про вищу освіту». Вибір здійснюється через персональний кабінет здобувача в ІСУ «Електронний університет» із загальноуніверситетського каталогу дисциплін, що міститься на офіційному сайті ХНУ (<http://surl.li/fkjkzu>), який оновлюється і затверджується рішенням Науково-методичної ради ХНУ щорічно. Інформацію про зміст вибіркової дисципліни здобувачі отримують безпосередньо від гаранта ОП під час інформаційно-консультаційної зустрічі, а також безпосередньо при ознайомленні з каталогом, де наведено описи вибірових ОК представлена у вільному доступі на сайті ХНУ в каталозі вибірових дисциплін циклів загальної <http://surl.li/iklzhv> та професійної підготовки <http://surl.li/xzqkhi>. Для отримання детальної інформації здобувач ВО може ознайомитися з вибіровими ОК в Інформаційній системі ХНУ в розділі Модульне середовище для навчання (МСН) (<https://isu1.khmn.edu.ua/>). Перед записом на навчальну дисципліну за вибором здобувач здійснює попереднє ознайомлення з переліком вибірових ОК і з відповідною кількістю кредитів і годин тижневого навантаження по семестрах у своєму індивідуальному плані. Такий підхід дає можливість здобувачам ОП свідомо обирати ОК з інших ОП. Запис студентів на вивчення НДВВ відбувається через ІСУ «Електронний університет». Допускається прийом заяв у паперовій формі. Процедура обрання дисциплін проводиться на засадах прозорості та студентоцентризму. Вибір дисциплін відбувається перед початком навчання. Процедури вибору дисциплін є зрозумілими для здобувачів освіти; про них можна дізнатися з офіційного сайту ЗВО та на кафедрі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

В ЗВО питання щодо організації, проходження і підведення підсумків усіх видів практики регламентовані відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУ (<http://surl.li/vdscpo>) і Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/kjfgsp>), п. 5.4 практична підготовка є обов'язковою компонентою ОП і спрямована на набуття й удосконалення загальних і професійних компетентностей. Практична складова ОП реалізується в межах аудиторної роботи згідно з НП (<http://surl.li/pnzffs>), усі профільні ОК мають практичні заняття і семінари; ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів, а саме, ОПП.06 «Виробнича практика» 7 кр. ЄКТС, ОПП.07 «Переддипломна практика» 5 кр. ЄКТС. Практична підготовка здобувачів, дозволяє набути компетентності (ЗК 02, 06; ФК03-05, 07, 08, 10-12) та сформувати необхідні для подальшої професійної діяльності ПРН (02, 06-08, 11-13, 19-22). ОП передбачено проходження виробничої практики – 4 тижні на базі установ, що забезпечують управління та контроль в галузі екології, промислових та с/г підприємств тощо згідно укладених угод <http://surl.li/hcjug>. Зміст практики формується в результаті співпраці з роботодавцями. Цілі і завдання практичної підготовки формуються, виходячи з вимог СВО і потреб стейкхолдерів. По закінченню практичної підготовки від організацій та установ надходять відгуки і характеристики, в яких оцінюється їх робота. Процедура проходження практики забезпечена методичними рекомендаціями і є зрозумілою для здобувачів та роботодавців. Студенти мають можливість проходження практик, як в структурних підрозділах ЗВО, так і на промпідприємствах, установах, організаціях, а саме: Департамент природних ресурсів та екології ХОДА, РОВР у Хмельницькій області, Управління з питань екології та контролю за благоустроєм ХМР (<http://surl.li/eesyqi>), а також інших підприємствах, закладах освіти тощо згідно з укладеними договорами (<http://surl.li/blulkh>). ЗВО надає можливості для проходження практик та стажувань за фахом закордоном. Інформація щодо можливостей проходження закордонних практик висвітлена на веб-сайті кафедри (<http://surl.li/igfuvb>). Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, необхідні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом. Факти проходження практик закордоном відсутні, тому рекомендується активізувати роботу з ознайомлення здобувачів щодо можливостей проходження закордонних практик і стажувань. Варто відзначити, що більшість представників стейкхолдерів належать до управлінської сфери діяльності

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОП «Екологія» передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) низкою загальних компетентностей: ЗКО1-ЗКО7, фаховими компетентностями – ФКО1, ФКО4-ФКО6, ФКО8, ФКО9 та програмними результатами навчання – ПРНО4, 05, 07-09. Формування soft skills відбувається за рахунок окремих обов'язкових ОК, а саме ОЗПО1 «Методологія та організація наукових досліджень» (ЗКО3 – здатність генерувати нові ідеї (креативність), ЗКО6 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел), ОЗПО3 «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (ЗКО5 – здатність спілкуватися іноземною мовою) циклу НД загальної підготовки; ОПП.03 «Екологічний менеджмент і аудит з основами геоінформаційного моделювання» та ОПП.05 «Управління екологічними проектами та інноваційна природоохоронна діяльність на засадах сталого розвитку» (ЗКО2 – здатність приймати обґрунтовані рішення; ЗКО4 – здатність розробляти та управляти проектами; ЗКО7 – здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети) циклу НД професійної підготовки за спеціальністю. Також ОК «Переддипломна практика» сприяє розвитку навичок із командної роботи, формуванню лідерських якостей, а також умінню спілкуватися у професійному середовищі. При вивченні зазначених ОК здобувачі мають можливість набути певних soft skills за рахунок командної роботи, виконання робіт проектного типу, критичного оцінювання відомих методів та рішень за конкретною темою. Також здобувачі набувають соціальних навичок шляхом участі у студентському самоврядуванні, гуртках і житті університету, залучення до волонтерської діяльності, неформальної освіти тощо. НПП значну увагу приділяють проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, що дозволяє їм набути необхідних навичок.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Загальне навантаження здобувачів освіти за ОП «Екологія» становить 90 кредитів ЄКТС, з яких обсяг обов'язкових ОК складає 66 кредитів ЄКТС, обсяг вибіркових ОК складає 24 кредити ЄКТС. Загальне аудиторне навантаження становить 770 годин (28,5% від загального від загального обсягу), 58,1% годин відведено на самостійну роботу, що становить не менше 1/2 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу (у годинах), відведеного на вивчення ОК. В навчальному плані ОП 2024 р. (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/magistr-ekologiya-navchalnyj-plan/>) передбачені такі види аудиторних занять як лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття та існує баланс між складовими аудиторного навантаження. Серед аудиторних годин обов'язкової складової ОП переважають практичні роботи (169 год.), в меншій мірі лабораторні заняття (34 год.), що становлять 45,5% від загального обсягу аудиторних годин. Доступ здобувачів ВО до Модульного середовища для навчання (<https://msn.khmnu.edu.ua>) дає змогу самостійно опанувати тематики СРС. З метою визначення реального обсягу навантаження здобувачів в ХНУ проводяться опитування, що дозволяють оцінити які ОК програми є перевантаженими. Аналіз результатів опитування здобувачів ОП (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/anketuvannya>) встановив, що 100% респондентів цілком задоволені обсягом навчального навантаження та вважають, що його обсяги є цілком достатніми для успішного вивчення дисциплін освітньої програми. Розподіл обсягу навантаження за ОК ОП «Екологія», включаючи окремі види робіт в межах однієї ОК та співвідношення за окремими ОК є достатньо рівномірним.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Структура та ОК ОП «Екологія» дають змогу забезпечити практикоорієнтованість ОП, а саме НП підготовки передбачає 45,5% практичних і лабораторних занять (169 год. і 34 год. відповідно) від загального обсягу аудиторних годин циклу обов'язкової частини (446 год.) Матеріально-технічна база достатня і спроможна для реалізації практикоорієнтованих ОК ОП «Екологія», зокрема ОЗП.01, ОПП.02, ОПП.03, ОПП.04. Позитивною практикою на ОП є залучення професіоналів-практиків до реалізації освітнього процесу, зокрема проведення практичних занять за ОК ОПП.02 на базі Департаменту природних ресурсів та екології (<http://surl.li/wrsvgw>, <http://surl.li/ycnhsp>), Регіонального офісу водних ресурсів (<http://surl.li/ukwoze>). В рамках реалізації ОП проводяться лекції з фахівцями-практиками, які діляться власним досвідом роботи (<http://surl.li/jqrvgr>, <http://surl.li/hruuia>), організовуються екскурсії (<http://surl.li/lbwzel>), проводяться зустрічі з роботодавцями, які окреслюють напрями роботи для майбутніх випускників (<http://surl.li/tjqekd>, <http://surl.li/wtqsla>, <http://surl.li/fluvwy>, <http://surl.li/usznyy>) зокрема і на всеукраїнському рівні (<http://surl.li/gaheay>, <http://surl.li/pvsyld>).

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОП «Екологія» рівня магістр в ХНУ в повній мірі забезпечує набуття здобувачами ВО компетентностей, що направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР). Підтвердженням цього є як освітня діяльність на самій ОП так і ХНУ в цілому, а саме: 1. ЦСР1 «Подолання бідності» та ЦСР2 «Подолання голоду» забезпечується запровадженням в ХНУ політики надання допомоги здобувачам ВО із малозабезпечених сімей, доступністю цін на харчування, проживання в гуртожитках; 2. ЦСР3 «Міцне здоров'я і благополуччя» охоплює як функціонування в ХНУ психологічної служби (<https://ps-sluzhba.khmnu.edu.ua/>), так і спортивного клубу ХНУ, де обладнано та функціонує: спеціалізовані ігрових зали для гри у футбол, зали для гри у баскетбол і волейбол, спеціально оснащений тренажерний зали для занять боксом, фітнесом, аеробікою. Крім того, у спортивному комплексі ХНУ є власна водно-веслувальна база; 3. ЦСР4 «Якісна освіта»: ХНУ є учасником проєкту NAWA «Зелена трансформація українських університетів» (Green Transition in Ukrainian Universities); ряд ОК програми забезпечують набуття ЗКО1 «Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями»: ОЗП.01, ОПП.01-ОПП.05, ОПП.08 Крім того, в ОК ОПП.04 розглядаються ЦСР, завдання та індикатори; 4. ЦСР5 «Гендерна рівність»: у ЗВО реалізується політика рівності (<http://surl.li/skpony>), виконується План гендерної рівності ХНУ (<http://surl.li/ghczlo>), де зазначено, що «ХНУ вважає гендерну рівність фундаментальним і невід'ємним правом та уже деякий час приділяє особливу увагу боротьбі з усіма

формами дискримінації», зокрема «була сформована Комісія з питань гендерної рівності, в плані роботи якої передбачено проведення гендерного аудиту та розробка плану гендерної рівності ХНУ»; 5. ЦСР7 «Доступна та чиста енергія»: інфраструктурна складова освітнього середовища ХНУ включає природоорієнтовані рішення, зокрема це сонячна електростанція на дахах навчальних корпусів; крім того ОК ОПП.01 «Системний аналіз якості навколишнього середовища» включає тему «Енергетичний баланс екологічних систем та їх продуктивність», що спрямовані на досягнення ЦСР7; 6. ЦСР12 «Відповідальне споживання та виробництво» та ЦСР13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату»: на ОП ряд ОК забезпечують оволодіння ФК 10 «Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину»: ОПП.01 «Системний аналіз якості навколишнього середовища», ОПП.02 «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка», ОПП.03 «Екологічний менеджмент і аудит з основами геоінформаційного моделювання» та ОПП.04 «Управління екологічними проектами та інноваційна природоохоронна діяльність на засадах сталого розвитку».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО (https://pk.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/pravyła-pryjomu_2024zminy.pdf). Вступна кампанія керується Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Хмельницькому національному університеті у 2024 році, розробленими відповідно до Умов прийому затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2024 року № 266.). Правила прийому на навчання, розроблені приймальною комісією, відповідають чинному законодавству з урахуванням змін і доповнень до нормативно-правових актів МОН України. Положення щодо вступу добре структуровані і зрозумілі, містять інформацію про спеціальності, освітні програми, терміни вступної кампанії, перелік необхідних документів, вартість навчання, максимальний обсяг держзамовлення за широким конкурсом та програми вступних випробувань. Відповідно до Правил прийому 2024 року, вступ на навчання за ОП «Екологія» здійснюється на конкурсній основі за результатами ЄВІ та фахового вступного випробування (тестування з комп'ютерною обробкою результатів https://pk.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/101_ekol-2.pdf), а також обов'язкового подання та розгляду мотиваційних листів. Процедура вступної кампанії, зокрема зарахування, є чіткою, прозорою та не містить дискримінаційних положень щодо потенційних вступників. За результатами опрацювання самоаналізу та роботи з документами, гаранту та голові фахової атестаційної комісії запропоновано звернути увагу на уточнення інформації щодо системи оцінювання в екзаменаційних білетах.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Порядок вступу на ОП «Екологія» відбувається відповідно до затверджених Правил прийому, розміщених на офіційному веб-сайті <https://pk.khmnu.edu.ua/pravyła-pryjomu-ta-inshi>. Вступ на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра проводиться на основі ступеня бакалавра (6 рівень НРК) або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, 7 рівень НРК). Правилами прийому на навчання за ОП «Екологія» передбачено складання фахового вступного випробування, яке складається з 50-ти тестових питань, рівнозначних за складністю. Програма фахового вступного випробування складена на базі дисциплін професійної підготовки: Грунтознавство з основами геології, Гідрологія, Загальна екологія, Моніторинг довкілля, Нормування антропогенного навантаження на природне середовище, Моделювання і прогнозування стану довкілля, Техноекологія, Екологічний контроль та охорона водних ресурсів, Охорона біотичного і ландшафтного різноманіття, Екологічна безпека з основами управління природоохоронною діяльністю. Результати складання екзамену перевіряються за допомогою Системи внутрішніх випробувань у формі комп'ютерного тестування (свідоцтво про реєстрацію авторського права №39534). Відповіді на питання оцінюються за 200-бальною шкалою, додаток до Правил прийому. Програма іспиту опублікована на офіційному веб-сайті на сторінці "Вступ" у розділі "Вступникам до магістратури" за вкладкою "Програми фахових вступних випробувань" для абітурієнтів, які вступають на магістратуру за спеціальністю 101 "Екологія" (https://pk.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/101_ekol-2.pdf). Програма фахового вступного випробування оцінює рівень сформованості результатів навчання за компонентами раніше засвоєних спеціальних дисциплін. Загалом вступне випробування враховує всі особливості ОП, що свідчить про якісний відбір абітурієнтів. З абітурієнтами налагоджено ефективну систему зворотного зв'язку з питань вступу. Загальний рівень їх задоволеності процесом інформування з боку викладачів кафедри є високим.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, реалізуються в межах академічної мобільності або при переведенні з іншого ЗВО, і регулюються положенням Про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/gvigef>). Процедури, що регламентують визнання результатів навчання як у вітчизняних, так і в закордонних ЗВО описані у положенні Про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ (<http://surl.li/ldpdmk>). Визнання результатів навчання в рамках академічної мобільності, зараховують шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням Європейської системи переведення оцінок на підставі представленої академічної довідки від закладу-партнера. Результати співпраці з іншими закладами освіти та партнерами здійснюється за допомогою ЄКТС, здобутих особою у формальній освіті, здійснює декан факультету за заявою здобувача ВО та погодженням із завідувачем кафедри, за яким закріплена навчальна дисципліна, на підставі документа про попередню освіту. ОК, які не охоплені програмою академічної мобільності, учасник може опанувати як очно, так і дистанційно, при цьому йому надаються всі необхідні навчально-методичні матеріали та консультації. Порядок та терміни ліквідації академічного розходження встановлює деканат факультету впродовж десяти днів з моменту подання здобувачем вищої освіти заяви. Ознайомитися з можливостями академічної мобільності здобувачі можуть на веб-сторінці кафедри екології та біологічної освіти (<https://ecobio.khmn.edu.ua>) у розділі «Навчання» вкладка «Академічна мобільність». На підставі проведеного аналізу документів було встановлено, що студенти В. Чуйко і В. Яськов брали участь у програмі внутрішньої кредитної мобільності в КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти» протягом II семестру 2022-2023 н.р. За результатами програми студентам було зараховано кредити за вибіркову дисципліну «Розвиток soft skills з інформаційних технологій в екології». Важливою особливістю є те, що кредити ЄКТС, здобуті були зараховані студентам без необхідності виконання додаткових навчальних завдань. Таке рішення було прийнято на підставі чинного Положення (<https://bit.ly/3zFueJP>), а саме пункту 4.2.3, який передбачає зарахування кредитів на основі академічної довідки з закладу-партнера. Рекомендується підвищувати мотивацію здобувачів до участі в програмах академічної мобільності, особливо з огляду на широкі можливості міжнародної співпраці ХНУ з різними освітніми закладами.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ (<http://surl.li/jrbvqm>), пункт «Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи» (с.9). Правила, порядок подання заяв, процедура ідентифікації результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, детально викладені та зрозумілі, без дискримінаційних положень. Крім того, процес визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти в ЗВО регулюється Положенням про визнання результатів попереднього навчання в ХНУ (<http://surl.li/rvwmik>). Для визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, учасники освітнього процесу подають заяви та додають академічну довідку з результатами попереднього навчання. Рішення щодо визнання результатів ухвалюється комісією кафедри факультету/інституту, на ОП якого поновлюється здобувач вищої освіти. Зарахування ОК ОП здійснюється за декількома варіантами: одноосібне рішення декана факультету; рішення декана факультету на підставі висновку експертної комісії (завідувача) відповідної кафедри; рішення декана факультету на підставі результатів додаткового експертного оцінювання здобувача вищої освіти відповідною кафедрою з дисципліни в цілому або за окремими її темами (після ліквідації академ розбіжності). Здобувачі вищої освіти, яким встановлена академічна різниця (розбіжність), мають ліквідувати її у терміни, визначені графіком, встановленим відповідним деканатом. Граничним терміном ліквідації академічної різниці є останній день перед початком чергової екзаменаційної сесії. Термін ліквідації академічної різниці може бути продовжений розпорядженням проректора з науково-педагогічної роботи Університету за наявності об'єктивних підстав, підтверджених відповідним документом. За результатами експертизи було виявлено приклади використання здобувачами освіти права на визнання результатів, отриманих у неформальній освіті. У семестрі 2023-2024 н.р. здобувачам ВО Я. Гуровській, О. Бондар, Б. Гнатюку були визнані результати навчання, отримані при проходженні курсу «Академічна доброчесність» на освітній платформі Educational Era. Результати курсу зараховані за темою «Академічна доброчесність» з дисципліни ОЗП.01. У 2-му семестрі 2023-2024 н.р. здобувачам Я. Гуровській, О. Бондар були визнані результати навчання, що були отримані при проходженні курсу «Основи проектного менеджменту: Створення та планування проєкту» на освітній платформі Prometheus. Курс зарахований за темами: «Життєвий цикл проєктів», «Управління проєктами», «Етапи планування проєкту» з дисципліни ОЗП.04. На основі заяви, сертифікату, результатів перевірки знань здобувачів було прийняте протокольне рішення кафедри (витяг з протоколу №5 від 20.12.2023, витяг з протоколу №11 від 13.06.2024) щодо задоволення заяви здобувачів ВО про визнання і зарахування результатів, здобутих ними за неформальною формою навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес на ОП «Екологія» здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<http://surl.li/fsgdnr>), яке розміщено на сайті Університету і є доступним для ознайомлення всіх учасників освітнього процесу. Навчання на ОП здійснюють за денною і заочною формами. Всі навчальні дисципліни викладаються послідовно, у відповідності до структурно-логічної схеми ОП. Робочі програми ОП обов'язкових та вибіркового ОК розміщено на сторінці кафедри на офіційному сайті ХНУ (<http://surl.li/orwneu>) за вкладенням «Навчання-Силабуси/Робочі програми». Здобувачі можуть самостійно ознайомитися з силабусами, робочими програмами, карткою викладача, формами навчання, критеріями оцінювання та іншими матеріалами ОК в Інформаційній системі ХНУ в розділі Модульне середовище для навчання (МСН) (<https://isu1.khmnu.edu.ua>). По більшості ОК поєднуються як традиційні, так і інноваційні форми, зокрема такі як імітаційне навчання, ігрові та ситуативні кейс-методи, проблемно-орієнтовані індивідуальні завдання, застосовують авторські методики. Викладачі використовують передові практики та техніки, знання і навички отримані ним в рамках участі у міжнародних проєктах, стажуванні та підвищенні кваліфікації. Цю інформацію підтвердили викладачі ОП професор Міронова Н.Г., доцент Дячук А.О., доцент Рибак В.В. Здобувачі ВО ОП мають право на вільний вибір напрямів і методів власних досліджень, самостійно обирають вибіркового ОК, теми ІДЗ, курсової і кваліфікаційної робіт, наукових керівників, бази практики. Всі учасники освітнього процесу безкоштовно користуються інформаційними ресурсами і послугами навчальних, навчально-методичних, наукових структурних підрозділів ХНУ. Вибір навчальних дисциплін здійснюється шляхом персонального голосування здобувачів освіти в системі електронного кабінету. Результати опитування студентів щодо рівня задоволеності навчанням та методами викладання на ОПП публікуються на сайті кафедри (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/anketuvannya>) та обов'язково обговорюються на засіданнях та семінарах кафедри. Загалом, форми і методи навчання відповідають принципам академічної свободи, студентоцентричності та сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

За результатами аналізу веб-сторінок кафедри і ХНУ встановлено, що здобувачам освіти своєчасно та в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання. На сторінці випускової кафедри розміщені робочі програми усіх обов'язкових і вибіркового ОК (<http://surl.li/xvwwpq>). У них є інформація щодо цілей і очікуваних результатів навчання за дисциплінами, основні змістові модулі, форми навчання і методи контролю, порядок і критерії оцінювання. У більшості робочих програм вказана конкретна кількість балів за виконання кожної практичної, лабораторної роботи чи ІНДЗ. Ця кількість балів не є уніфікованою для всіх ОК чи навіть для різних тем в межах однієї ОК, що також свідчить як про достатній рівень академічної свободи, так і про реальне, а не формальне змістове наповнення, яке залежить і від оцінки складності тем, від виділеного часу на опрацювання тощо. Усе навчально-методичне забезпечення ОК також розміщено у системі дистанційного навчання, до якої кожен здобувач освіти має вільний доступ. На перших заняттях з кожної навчальної дисципліни викладач інформує їх про її наповнення, структуру, очікувані результати та складові поточного і підсумкового оцінювання. Система інформування здобувачів працює якісно і ефективно.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Під час реалізації ОП «Екологія» забезпечується поєднання навчання і досліджень. Це реалізується як у рамках безпосередньо навчального процесу, так і в межах наукової діяльності випускової кафедри та ЗВО. До переліку обов'язкових включено ОК «Управління екологічними проєктами та інноваційна природоохоронна діяльність на засадах сталого розвитку» і ОК «Методологія та організація наукових досліджень». Виконання кваліфікаційних робіт, що містять інноваційну складову, також формує навички дослідницького пошуку. Для популяризації науки та залучення здобувачів до наукової діяльності в ЗВО функціонує наукове товариство студентів та молодих вчених ХНУ (<https://ntsmv.khmnu.edu.ua>), на сторінці якої виставляються анонси наукових подій, конкурсів, проєктів, які можуть зацікавити молодих науковців, зокрема Товариство є ініціатором та організатором Конкурсів інноваційних ідей молодих вчених ХНУ (<https://konkurs.khmnu.edu.ua>), в якому брали участь здобувачі ОП «Екологія», зокрема у 2024 році О. Бондар вийшла у фінал цього конкурсу. Студенти мають можливість займатися науковими дослідженнями в межах роботи двох студентських наукових гуртків – «БОРИВІТЕР» і «СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ» (<http://surl.li/nomxbj>). Прикладом такої діяльності є ряд публікацій здобувачів, зокрема на Міжнародній науково-практичній конференції «Екологія. Людина. Суспільство» (2023 р.); II-III Міжнародних науково-практичних конференціях «Vin Smart Eco» (2021-2022 р.). Крім того, здобувачі залучаються до конкурсів студентських наукових робіт, так Магдійчук А. отримала диплом першого ступеня Всеукраїнського конкурсу студентських робіт «Молодь і прогрес у раціональному природокористуванні-2019» (<http://surl.li/gwmitp>); Гуровська Я. у 2024 р. брала участь у Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт «Black Sea Science» за напрямом «Екологія та охорона навколишнього середовища» (<http://surl.li/lbmdjx>). Позитивною практикою є залучення здобувачів ВО до госпдогвірних науково-дослідних робіт, що виконуються кафедрою екології та біологічної освіти на платній основі (Я. Гуровська, Звіт про стратегічну екологічну оцінку до проєкту «Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2025 рік», договір № 89 від 16.09.2024 р.)

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Система перегляду та оновлення змісту ОК в ХНУ ґрунтується на основі Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/ecqfqn>). Підставою для оновлення є зміни у навчальних і робочих навчальних планах, ініціатива і пропозиції гаранта ОП, викладачів ОК, ради студентського самоврядування, результати опитувань здобувачів, роботодавців та перевірок внутрішньою системою забезпечення якості освітнього процесу власний дослідницький досвід чи підвищення кваліфікації НПП. Так, наприклад наукові напрацювання Дячука А. та досвід міжнародного стажування були використані при оновленні теми ОК ОПП.04 «Управління екологічними проєктами та інноваційна природоохоронна діяльність на засадах сталого розвитку». Наукові

дослідження Міронової Н. щодо оцінки стану довкілля (грунти, акустичне забруднення, стан біорізноманіття м. Хмельницького), практичні результати науково-дослідних госпдогвірних робіт з підготовки Звітів про стратегічну екологічну оцінку та чергового підвищення кваліфікації стали доповненням для відповідних тем ОК ОПП.02 «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка». Науковий доробок Рибачка В. та досвід міжнародного стажування був застосований в ОК ОПП.03. Робочі програми переглядається щороку. У більшості проаналізованих РПНД вказана сучасна література, присутня інформація про методичні матеріали авторства безпосередніх викладачів цих ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО реалізуються у відповідності до Стратегії інтернаціоналізації ХНУ (<http://surl.li/pmftma>) і Положень: Про порядок реалізації права на академічну мобільність (<http://surl.li/zonuve>) та Про відділ міжнародних зв'язків ХНУ (<http://surl.li/swjzvz>). Міжнародна активність викладачів за ОП підтверджена участю у: міжнародних наукових конференціях, публікаціями у колективних міжнародних монографіях, публікаціями статей у виданнях, які входять до баз WoS, Scopus (<http://surl.li/prwqwef>). Університет створює умови для наукового і професійного стажування НПП: Дячук А. (2023 р.), Міронова Н. (2023 р.) та Білецька Г. (2024 р.) пройшли стажування «Фандрейзинг та організація проєктної діяльності в закладах освіти: європейський досвід» (Польща). Міронова Н. бере участь у виконанні проєкту HORIZON Europe (2024-2028), що реалізує ХНУ. ХНУ надає вільний доступ до іноземних електронних ресурсів та наукометричних баз даних Scopus і Web of Science.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів характеризуються чіткістю та зрозумілістю, вони здійснюються у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ (<http://surl.li/fsgdnr>) і Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/quftbe>). Критерії оцінювання чітко визначені у робочих програмах та силабусах ОК, які розміщені на офіційному сайті кафедри (<http://surl.li/xtobrs>) і на платформі дистанційної освіти ІС МСН. Контрольні заходи здійснюються через поточний і підсумковий (семестровий, підсумкова атестація) контроль. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів ВО відбувається через усне і письмове опитування, тестовий контроль, захист практичних, лабораторних та індивідуальних робіт, написання есе. Згідно НП формою підсумкового контролю для обов'язкових ОК є екзамен, для вибіркових – залік. Перелік форм контрольних заходів щодо ОК, розподіл аудиторних годин і самостійної роботи здобувачів ВО відображено у НП ОП, індивідуальних навчальних планах здобувачів, інформаційній системі ІС Електронний університет <https://isu1.khmnpu.edu.ua/isu> на персональних сторінках здобувачів в розділі Навчальний процес. Оцінювання відбувається згідно п. 2.6 Положення (<http://surl.li/quftbe>): за інституційною чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") – для іспитів і диференційованих заліків; заліків – за вербальною шкалою («зараховано», «не зараховано»). Таблиця переведення результатів оцінювання академічних досягнень студента із інституційної (чотирибальної) шкали та шкали ЄКТС у 100-бальну шкалу представлена у додатку А зазначеного Положення. Після кожного заняття оцінки заносяться до Електронного журналу. Захист курсової роботи здобувачів ВО відбувається перед комісією і оцінюється за критеріями: актуальність теми, теоретичний, дослідницький, практичний рівень написання курсової роботи, презентацію і доповідь студента, повноту і правильність відповідей на поставлені запитання. Захист звітів з практики оцінює комісія, сформована завідувачем кафедри. Перед публічним захистом кваліфікаційні роботи перевіряються на академічний плагіат. На зборі на початку семестру гарант ОП ознайомлює здобувачів з системою контролю, формуванням зворотного зв'язку НПП із здобувачами під час занять, також викладачі на початку курсу донесли вимоги, критерії оцінювання і форми контролю. Згідно з результатами анкетування, проведеного серед студентів, 100% респондентів зазначили, що критерії оцінювання навчальних дисциплін є зрозумілими та чіткими, що свідчить про належний рівень комунікації з боку викладачів (<http://surl.li/anxmaf>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти відзначаються чіткістю і зрозумілістю, оприлюднюються завчасно, згідно нормативних документів університету.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється через публічний захист кваліфікаційних робіт, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України для спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня (<http://surl.li/yhydlj>),

також цей процес регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ (<http://surl.li/fsgdnr>), Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та наукових ступенів у ХНУ (<http://surl.li/gmmgyq>). Кваліфікаційні роботи здобувачів спрямовані на самостійне вирішення складних проблем екології, які потребують наукових досліджень або інновацій, що підтверджується наказом університету про затвердження тем робіт і призначення наукових керівників, де теми охоплюють актуальні напрями галузі. Терміни виконання та захисту визначені наказом ректора, а організація покладена на завідувача кафедри, що забезпечує належний науковий супровід. Університет створює умови для самостійного розв'язання актуальних задач, що відповідає стандартам вищої освіти та сприяє розвитку професійних компетентностей здобувачів. ЗВО забезпечує перевірку кваліфікаційних робіт на академічну доброчесність за допомогою спеціалізованих сервісів для виявлення плагиату, фабрикації та фальсифікації. До 30.06.2024 р. перевірка на академічний плагиат здійснювалася за допомогою сервісу Unicheck. Наразі університет починає використовувати інтернет-систему "Strike Plagiarism" для виявлення плагиату, фабрикації та фальсифікації, що підтверджується наданим договором про надання послуг. Лише роботи, які відповідають встановленим критеріям унікальності, допускаються до публічного захисту. Для забезпечення прозорості та доступності результатів досліджень, кваліфікаційні роботи випускників розміщуються у репозитарії університету (<https://elar.khmnua.edu.ua/home>). Оскільки для спеціальності 101 «Екологія» єдиний державний кваліфікаційний іспит не передбачений, результати навчання підтверджуються через успішний захист кваліфікаційних робіт відповідно до вимог державних стандартів вищої освіти.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура проведення контрольних заходів регулюється «Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів ВО у ХНУ» (<http://surl.li/libwvi>), «Положенням про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ» (<http://surl.li/hjbhas>) і «Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ» (<http://surl.li/vvjtzv>). Ці документи розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО. Відповідно до п. 2.19 «Положенням про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ» (<http://surl.li/hjbhas>) «перескладання семестрового контролю з дисципліни з метою підвищення оцінки не допускається». Повторне перескладання семестрового контролю можливе лише після отримання незадовільної оцінки. Повторне складання семестрового контролю з ОК, у випадку отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів. Здобувачі ВО, які не ліквідували заборгованість в установлені терміни, мають право подати заяву на ім'я ректора щодо перенесення на наступний семестр вивчення ОК. Повторне складання іспиту здійснюється викладачеві, другий – комісії, яку призначає декан. Здобувач ВО, який повторно отримав негативну оцінку відраховується за академічну заборгованість. З метою здійснення постійного моніторингу результатів навчання ЗдВО запроваджений Електронний журнал як автоматизована система управління освітньою діяльністю. У електронному журналі відображені: траєкторії особистих навчальних досягнень ЗдВО впродовж семестру; відвідування ЗдВО аудиторних занять; накопичені оцінки з усіх видів робіт, передбачених РП. Інформація з електронних журналів доступна ЗдВО, НПП відповідних ОК, завідувачам кафедр, деканам факультетів. Студенти обізнані з процедурами запобігання і врегулювання конфліктів, а також із процесами оскарження результатів контрольних заходів. Вони мають можливість безперешкодно звертатися до керівництва для неформального врегулювання суперечок або формального розгляду (у разі подання обґрунтованої заяви створюється апеляційна комісія), а також користуватися скриньками довіри для вирішення питань. У ЗВО існують інструменти запобігання виникненню конфліктних ситуацій та врегулювання конфліктних ситуацій, які регламентуються нормативним документом – «Положення про запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ» (<http://surl.li/qrtuwh>). Здобувачі вищої освіти ознайомлені з алгоритмом вирішення конфліктних ситуацій. На ОП таких ситуацій не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика академічної доброчесності (АД) в ХНУ задекларована у «Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНУ» (<http://surl.li/jyujer>), де визначені стандарти і процедури її дотримання. Здобувачі і НПП підписують «Декларацію учасника освітнього процесу щодо дотримання академічної доброчесності» (<http://surl.li/widlaz>). На сайті ХНУ розміщені нормативні документи, які регулюють питання антикорупційної роботи (<http://surl.li/xbohez>): Положення про уповноважену особу ректорату ХНУ з питань запобігання та виявлення корупції, Положення про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб ХНУ та ін. Популяризація АД серед здобувачів здійснюється шляхом проведення роз'яснювальної роботи гарантом ОП, кураторами груп на виховних годинах та НПП ОК на вступній лекції. В рамках ОЗП.01 (лекція 17 «Академічна доброчесність») детальніше розкриваються питання дотримання АД. ЗВО популяризує політику АД у таких формах: політика АД відображена в РП і силабусах ОК; кваліфікаційні роботи проходять подвійну перевірку з використання програмно-технічних засобів Anti-Plagiarism і Strike Plagiarism для перевірки академічних текстів, у т.ч. кваліфікаційних робіт здобувачів на унікальність тексту (<http://surl.li/crceve>); використання ЗВО «Електронного журналу» в ІС «Електронний університет», в якому зазначають поточні та підсумкові оцінки з ОК, що вираховуються програмою за ваговими коефіцієнтами із усіх видів навчальної діяльності; тестування в ІС «Модульне середовище» для навчання забезпечує контроль знань у автоматизованому режимі, що дає об'єктивність оцінювання; перевірка НМВ, підручників, навчальних, навчально-методичних посібників, конспектів лекцій, наукових публікацій, які приймаються для друку у виданнях ХНУ, на наявність академічного плагиату з допомогою ПТЗ Anti-Plagiarism; розміщення кваліфікаційних робіт здобувачів, навчальних та навчально-методичних видань, наукових праць НПП у відкритому публічному доступі в інституційному репозитарії ХНУ <http://surl.li/kbvgtc>.

Кваліфікаційні роботи, відповідно до вимог, розміщені у інституційному репозитарії ХНУ. Відділ забезпечення якості вищої освіти ХНУ систематично проводить заходи з учасниками фокус-груп із забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО щодо дотримання АД (<http://surl.li/wijmpz>, <http://surl.li/hynial>). Активну участь в популяризації АД бере студентське самоврядування ХНУ: за підтримки ВЗЯВО і Наукової бібліотеки ХНУ був проведений тиждень академічної доброчесності (<http://surl.li/infbpm>, <http://surl.li/dfsahb>). Випадків академічної недоброчесності здобувачами вищої освіти на ОП зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. Рекомендується продовжити практику постійного проведення лекцій та консультацій, на яких популяризуються принципи, процедури та механізми дотримання АД.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

За результатами аналізу ВСО (табл. 2), профілів НПП (<http://surl.li/xvvlua>), НПП ОП має відповідну ОК професійність (базову освіту та/або науковий ступінь і вчене звання, наукові і навчально-методичні праці, відповідні активності у підвищенні кваліфікації) та тісний зв'язок з відповідною ОК. НПП ОП забезпечують досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. Науково-педагогічний колектив ОП складається з 6 НПП, з яких 67 % мають науковий ступінь доктора наук, професора та 33% – кандидата наук, доцента. НПП ОП мають відповідні академічні та професійні кваліфікації за спеціальністю 101 Екологія. ОК забезпечує наступні НПП: ОЗП.01 – д.пед.н, професор (<http://surl.li/ewjels>), ОЗП.02 – д.філос.н, професор (<http://surl.li/tzaaom>), ОЗП.03 – д.псих.н, професор (<http://surl.li/rjyhrx>), ОПП.01-02 – д-р. с.-г. наук, професор, гарант ОП (<http://surl.li/uvxsysk>), ОПП.03 – канд. с.-г. наук, доцент (<http://surl.li/weccal>), ОПП.04 – канд. пед. наук, доцент (<http://surl.li/dgxufg>). Усі НПП фахових дисциплін є досвідченими викладачами відповідних ОК в галузі екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування та управління природоохороною діяльністю. Всі НПП системно підвищують свій професіональний рівень, про що свідчать наукові публікації у фахових виданнях та виданнях, що представлені у НМБ Scopus і WoS є стажування/підвищення кваліфікації, що дозволяє оновлювати та покращувати зміст ОК. Доречно відмітити професійну і фахову діяльність гаранта ОП, її залученість до НТР Міндовкілля України, Басейнової ради Дністра, робочої групи з напрацювання концепції державної політики впровадження екосистемних послуг, Координаційної ради зі сприяння формуванню регіональної екологічної мережі, розвитку заповідної справи та збереження біорізноманіття Хмельницької області, робочої групи зі сприяння розробленню проекту РПУВ у Хмельницькій області, що є сильною стороною ОП. Викладачі ОП Н. Міронова, Г. Білецька, А. Дячук, В. Рибак співпрацюють з установами та організаціями для проведення наукового консультування, підготовки призерів МАН, Всеукраїнських та міських конкурсів та олімпіад з екології, що є запорукою стабільного розвитку ОП, її тісного зв'язку зі всіма ланками освітнього простору. Професіоналізм НПП відзначається і у рейтингуванні (<http://surl.li/lupkwh>), Положенні (<http://surl.li/beqczc>), систематичному (двічі на рік) анонімному опитуванні здобувачів ОП, стосовно викладання ОК 2021-2024 рр.. (<http://surl.li/iugbmh>). Проведені опитування здобувачів, показують загальну задоволеність рівнем професіоналізму НПП. У цілому практичний досвід НПП, достатньо активна наукова діяльність у сфері екології дозволяють стверджувати про забезпечення досягнення визначених ОП цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Згідно з Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ХНУ <http://surl.li/tkdfnv> під час конкурсного відбору враховуються такі показники професіоналізму: наявність базової освіти, наукового ступеня і вченого звання, що відповідають ОК на реалізацію яких претендує викладач; відповідність пунктам ліцензійних вимог; наявність наукових і навчально-методичних праць, зміст яких відповідає дисциплінам; активність у підвищенні кваліфікації; високий рівень проведення навчальних занять; високі рейтингові показники науково-педагогічної діяльності впродовж навчального року; інші види і результати професійної діяльності за спеціальністю, яка застосовується для визнання кваліфікації. Процедури конкурсного відбору НПП є відкритими і прозорими. Оголошення про конкурс у встановлений термін оприлюднюється на сайті ХНУ <http://surl.li/kjhcmd> кандидатури обговорюються на відкритих засіданнях кафедри, конкурсній комісії факультету, затверджуються на засіданнях вчених рад факультетів. Перевага надається викладачам, показники професіоналізму та рейтингового оцінювання яких є вищими, а також фахівцям та дослідникам в галузі екології та охорони навколишнього середовища. Плинність кадрів, що забезпечують ОП, є мінімальною завдяки професійній атмосфері та сприянню професійному розвитку, системі заохочення кращих викладачів та, загалом, урахуває сучасні тенденції щодо добору кадрів вищої кваліфікації. Начальник відділу кадрів зазначила про дотримання процедури конкурсного відбору відповідно до згаданих вище нормативних документів. Всі НПП є обізнаними щодо процедури конкурсного відбору, процедура є прозорою, зрозумілою.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Участь роботодавців у забезпеченні реалізації освітнього процесу регулює Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ <http://surl.li/yoouxut>. Співпраця з роботодавцями (<http://surl.li/ukkhld>), професіоналами-практиками та експертами галузі (<http://surl.li/vilsoh>) при реалізації освітнього процесу за ОП відбувається за кількома напрямками. Вони надають компетентні поради щодо організації практичної підготовки, забезпечують бази практик (<http://surl.li/mjccbl>), виступають їх керівниками; беруть участь в атестації здобувачів ВО під час роботи експертної комісії (начальник відділу екології виконкому Хмельницької міської ради); долучаються до аудиторних занять та гостьових лекцій. Зокрема, ОПП.01 – 10.11.2021 р., В. Хільчевський, професор кафедри гідрології та гідроекології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/pwtxnm>), 27.05.2022, Г. Семенихіна, провідний фахівець регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик» (<http://surl.li/szgcun>); ОПП.03 – 19.12.2023 р., П. Скрипчук, професор кафедри менеджменту НУВГП (<http://surl.li/ishgfe>). ОПП.04 – 02.04.2024 р., А. Шибунько, директор равликової ферми (<http://surl.li/upfysk>); ОПП.02 – 09.10.2024 р., М. Олех, зав. відділом оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки Департаменту природних ресурсів та екології ХОДА (<http://surl.li/cmogzc>). Залучення роботодавців до процесів розвитку ОП безумовно є сильною стороною ОП, адже представники стейкхолдерів висловлюють непересічну зацікавленість у процесі якісної підготовки фахівців з охорони навколишнього середовища.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Сприяння професійному розвитку НПП реалізується згідно з Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХНУ <http://surl.li/kqmdmx> НПП можуть самостійно обирати форми, види та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації. Центр післядипломної освіти <http://surl.li/mvasqq> щорічно формує план підвищення кваліфікації НПП. Планове підвищення кваліфікації фінансується за рахунок коштів ХНУ або на основі договорів про співпрацю. У відповідності до табл. 2 ВСО НПП ОП пройшли підвищення кваліфікації в ЗВО України, та мають значний досвід підготовки фахівців-екологів, зокрема в НУВГП (Н. Міронова, А. Дячук, В. Рибак), ЛДУіБЖ (Н. Міронова, Г. Білецька, В. Рибак). Міжнародне стажування «Фандрейзинг та організація проектної діяльності в закладах освіти: європейський досвід» (Польща) Н. Міронова, Г. Білецька, А. Дячук, В. Рибак; Куявський університет у Влоцлавеку (Польща) Н. Петрук; за програмою «Digital Future: Blended Learning» Анхальтський університет (Німеччина) К. Олександренко. Актуальна інформація про підвищення кваліфікації/стажування кожного НПП ОП наведено на сторінці Колектив кафедри <http://surl.li/epjwey> у вкладці Детальніше. НПП також реалізувала власний професійний розвиток шляхом внутрішнього стажування на базі ХНУ за програми підвищення кваліфікації: «Педагогічна майстерність» та «Підготовка грантової заявки – від теорії до практики» (Н. Міронова, А. Дячук, Н. Петрук, К. Олександренко). Стимулювання розвитку викладацької майстерності у ХНУ має матеріальний і не матеріальний характер. Система матеріального стимулювання НПП реалізована у вигляді премій за складність і напруженість у роботі, за вагомі досягнення, за захист дисертацій, за друк наукових статей в журналах, що індексуються у НМБ Scopus і WoS Core Collection. Заст. головного бухгалтера перелічила накази за якими відповідно до Положення <http://surl.li/oqfvev> здійснено преміювання НПП ОП. Рейтинг НПП оприлюднюється на сайті ХНУ (<http://surl.li/huzpiv>) та враховується під час конкурсного відбору. У 2023 р. кафедра посіла І місце у групі за підсумками рейтингового оцінювання з наукової діяльності (<http://surl.li/prbraj>). Відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку ХНУ <http://surl.li/dmfse> для стимулювання викладацької майстерності НПП використовують такі заохочення: занесення на Дошку пошани ХНУ занесена Н. Міронова; грамоти і подяки ХНУ Н. Міронова, Г. Білецька, А. Дячук, Н. Петрук, Департаменту освіти і науки Хмельницької ОДА - Н. Міронова, Г. Білецька, А. Дячук; подякою МОН - К. Олександренко, Н. Міронова. НПП підтвердили дієвість системи як матеріального, так і нематеріального заохочення до досконалості викладацької майстерності та відзначили комфортні умови для особистого розвитку, можливості реалізації міжнародних проектів, поглиблення практичного досвіду на базі провідних європейських лабораторій, установ та університетів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Аналіз ВСО ОП і огляд матеріально-технічної бази (МТБ) ХНУ показує, що ЗВО володіє високоякісною МТБ, яка повністю відповідає цілям навчання та сприяє досягненню результатів ОП. ЗВО має 5 навчальних корпуси і 5 гуртожитків (для безбар'єрного пересування маломобільних здобувачів ВО обладнано навчальні та побутові приміщення на перших поверхах навчальних корпусів і гуртожитків та облаштовано спеціальні кімнати гігієни) ідальні, відреставрований спортивний комплекс (<https://sportclub.khmn.edu.ua>), бібліотеку, читальні зали з

безкоштовним Wi-Fi, а також ботанічний сад та зони відпочинку для студентів. На території ЗВО є 8-м облаштованих укриттів загальною кількістю місць – понад 4000 шт, а також системою оповіщення. За останні 5 років для забезпечення та подальшого розвитку ОП було інвестовано понад 2 млн.грн., а в рамках міжнародної співпраці та виконання госпдоговірних робіт понад 1 млн. грн. МТБ ОП на сьогоднішній день є достатньою. ЗВО активно працює над його подальшим розвитком за рахунок співпраці з українськими та міжнародними партнерами. ЗВО веде активну співпрацю з партнерами. Договори про співпрацю розміщено на сайті кафедри у розділі «Про кафедру», вкладка «Договори про співпрацю» (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/dogovory-pro-spivpracyu>). В рамках внутрішньо університетського навчання ОП використовує як лекційні аудиторії, так і 4 навчальні лабораторії, лабораторно-практичний кабінет екології та основ здоров'я, навчально-методичний центр біологічної та екологічної освіти (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/audytoriyi>). Приладове забезпечення включає: КФК, центрифуги, аналітичні ваги, спектрофотометр, Ph-метри, іономіри, газоаналізатори, уловлювачі твердих частинок, дозиметри, а також хімічний посуд, витяжні й сушильні шафи тощо. Студенти мають змогу працювати в сучасних комп'ютерних класах з спеціалізованим ПЗ, серед яких: «ЕОЛ-2000+» та дві ліцензії програмного комплексу «ЕОЛ-2000, версія 4.0, модифікація 2023». Усі аудиторії обладнані сучасною технікою та мультимедійними проекторами. Для вивчення іноземних мов використовуються спеціалізовані аудиторії. Усі ОК ОП на 100% мають навчально-методичне забезпечення, що розміщене в ІС МСН. Наукова бібліотека університету (<http://library.khmnu.edu.ua>) з електронним репозитарієм і доступом до баз даних Scopus і WoS надає всі необхідні ресурси для навчання та досліджень. МТБ університету забезпечує ефективну організацію навчального процесу, досягнення освітніх цілей і створює комфортні умови для студентів, наукових співробітників та персоналу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та інших нормативно-правових актів, доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів університету є вільним і безкоштовним для всіх учасників освітнього процесу. Університет забезпечує всі необхідні умови для реалізації ОП "Екологія", студенти мають вільний безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів: ІС «Електронний університет» (<https://bit.ly/3OmU6ID>), Модульна система навчання на платформі Moodle (МСН) (<https://bit.ly/46Us7r7>). Усі НПП та здобувачі ВО при зарахуванні отримують вільний доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів, зокрема до навчально-методичних матеріалів актуальних ОК. Для наукової діяльності та забезпечення академічної доброчесності функціонують системи перевірок на плагіат Anti-Plagiarism і Strike Plagiarism. На сайті ХНУ доступна вкладка «Навчання», де розміщено всю актуальну й необхідну інформацію для студентів. Також здобувачі мають доступ до сайту ЗВО та кафедри, а також систем сповіщення у месенджерах, де можна знайти посилання на платформи для саморозвитку, що сприяє розвитку soft skills. Студенти регулярно покращують свої соціальні навички та активно залучаються до наукової та соціальної діяльності, що дозволяє їм розвиватися не тільки академічно, а й особистісно. Інформація про сприяння розвитку комунікативних навичок та особистого саморозвитку розміщена на сайті ЗВО у вкладці «Дозвілля» (<https://khmnu.edu.ua/dozvilla>).

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Можливості закладу вищої освіти забезпечують якісні та безпечні умови для проживання і навчання студентів, а також для роботи працівників. На території університету розташовані укриття, до яких прокладено чіткий шлях, позначений відповідними вказівниками. Укриття повністю обладнане всім необхідним для забезпечення безпеки та комфортного перебування всіх учасників навчального процесу. Для безбар'єрного пересування маломобільних здобувачів ВО обладнано навчальні та побутові приміщення на перших поверхах навчальних корпусів і гуртожитків та облаштовано спеціальні кімнати гігієни. Студентське самоврядування (ССВ) (<https://stud.khmnu.edu.ua>) активно залучається до управління університетом. ССВ бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП, керуючись Положенням про студентське самоврядування ХНУ (<http://surl.li/xmlrqe>). Представники студентського активу беруть участь у зустрічах з керівництвом закладу і безпосередньо долучаються до прийняття рішень у ЗВО, що стосуються студентського середовища. В приміщеннях ЗВО наявні вогнегасники, журнали з техніки безпеки та плани евакуації. Також на входах до корпусів університету встановлені системи пропуску, доступ до яких мають лише студенти за студентським квитком і працівники, які володіють пропусковими картками. Для забезпечення фізичного і психологічного здоров'я й благополуччя всіх учасників навчального процесу в університеті функціонують медичний пункт, їдальня, кафе. Фізичний розвиток і здоров'я забезпечує спортивний клуб; естетичні уподобання – центр культури і естетичного виховання, студентський літературний театр «Глорія», студентська туристична агенція. Для реалізації наукових інтересів працюють наукове товариство студентів і молодих вчених, науковий гурток випускової кафедри «Боривігер». Для вирішення психологічних проблем у закладі функціонують юридична клініка з надання правової допомоги та психологічна служба, яка надає послуги з підтримки ментального здоров'я (<https://khmnu.edu.ua>). З метою підвищення якості освітнього процесу серед здобувачів регулярно проводяться анкетування. Усі результати узагальнюються відділом забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації і публікуються на сайті кафедри (<https://ecobio.khmnu.edu.ua/anketuvannya>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Здобувачі мають змогу отримувати інформацію через ІС «Електронний університет» (доступ до електронного розкладу занять, електронних журналів, індивідуальних навчальних планів, <https://isu1.khmnu.edu.ua/isu>) і МСН (доступ до навчально-методичних та інформаційних матеріалів ОК, <https://msn.khmnu.edu.ua>). Отримати освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачі можуть від вченої ради ХНУ, ректорату, вченої ради факультету, деканату, випускової кафедри, гаранта ОП, ССВ, бухгалтерії. Конфліктні ситуації,

що виникають під час навчального процесу в ХНУ, регламентуються положеннями Про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб (<http://surl.li/ybhpch>), Положенням щодо врегулювання конфліктних ситуацій (<http://surl.li/rncvao>), Положенням про запобігання та протидію булінгу (<http://surl.li/luvtkw>). Студентське самоврядування активно залучається до вирішення конфліктних ситуацій, які виникають під час навчання. Університет запровадив сучасну автоматизовану систему управління навчальним процесом, яка надає студентам доступ до особистих кабінетів, де вони можуть не лише обирати дисципліни, але й регулярно брати участь в опитуваннях. Окрім наявності робочих програм і силабусів з кожної дисципліни, студенти також мають змогу ознайомитися з методичними матеріалами і рекомендованою літературою. Хоча платформа МСН передбачає можливість ведення письмового діалогу, викладачі також використовують альтернативні методи консультування, такі як Zoom, Viber та електронну пошту.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

З метою забезпечення комфортного перебування в ХНУ осіб, які потребують допомоги, затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (<http://surl.li/andftn>). Університет має результати технічного обстеження будівель і прилеглої території (<http://surl.li/iujnbv>), що підтверджує безперешкодний доступ до навчальних корпусів та їх адаптацію до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп. Наявні у корпусах пандуси, ліфти-підйомники та поручні для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. На вході до корпусів присутні особи, які можуть надати супровід. Гуртожиток, в якому проживають студенти ОП, також обладнаний пандусами і ліфтами. В одному з корпусів є окремих санвузол для маломобільних здобувачів вищої освіти. Умови користування гуртожитком прописані в Положенні про користування гуртожитками студентського містечка (<http://surl.li/acbfmy>) і оприлюднені на сайті кафедри у розділі «Навчання», вкладка «Підтримка учасників освітнього процесу».

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ХНУ існують чіткі правила етичної і моральної поведінки для співробітників та учасників навчального процесу. Для вирішення конфліктних ситуацій, що виникають під час навчального процесу, існує Про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб (<http://surl.li/ftvhnx>) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Для запобігання виникненню конфліктних ситуацій в ЗВО періодично проводяться зустрічі з психологом, а на сайті психолога розміщені нормативні документи щодо запобігання та протидії булінгу та насильству. Здобувачі та НПП мають право звернутися з проблемою до самоврядування університету або зробити анонімне звернення до "Скриньки довіри", що розміщені у навчальному корпусі № 4, а також на сайтах ХНУ (<http://surl.li/rtoomz>) і кафедри екології та біологічної освіти (<https://ecobio.khmn.edu.ua>). Врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ, пов'язаних із корупційними діями, здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» в рамках реалізації В ЗВО діє антикорупційна програма ХНУ (<http://surl.li/uxkgvs>) та система антикорупційних заходів (<http://surl.li/qgelpi>). У разі виникнення конфліктної ситуації учасники освітнього процесу можуть звернутися безпосередньо до уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, а також посадових осіб усіх рівнів, які забезпечують виконання. За період реалізації ОП випадків звернень щодо вирішення конфліктних ситуацій, в тому числі, пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією, зафіксовано не було.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

В університеті процедури розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП регулюються низкою розроблених та затверджених Положень, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ (<http://surl.li/jvjooy>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/xgjayz>), Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/pgnbjc>), Положення про учасників процесу започаткування, проектування та реалізації освітніх програм у ХНУ (<http://surl.li/mzzphg>), Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ (<http://surl.li/nsrqjw>). Всі положення розміщено на сайті ЗВО. Дотримання системного підходу до покращення якості ОП в ХНУ та відповідність вимогам нормативної бази при реалізації процедури розробки ОП включає, погодження із деканом факультету і завідувачами таких структурних підрозділів ХНУ, як: навчальний відділ (<http://surl.li/zayikz>), відділ забезпечення якості вищої освіти (<http://surl.li/ljvvh>), навчально-методичний відділ (<http://surl.li/oakggn>). В університеті діє 5-рівнева система внутрішнього забезпечення якості освіти, яка реалізується на першому рівні – за рахунок здобувачів та представлення їх інтересів; другий рівень

– реалізації ОП, поточного моніторингу освітніх компонент гарантом та кафедрою; третій рівень моніторингу та адміністрування ОП на рівні факультету з залученням стейкхолдерів та студентського самоврядування; четвертий рівень – загально-університетських рішень, структурні підрозділи ХНУ; п'ятий – Вчена рада ХНУ, постійна Комісія вченої ради ХНУ із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Наглядова рада ХНУ. Заклад вищої освіти чітко дотримується визначених ним процедур щодо розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП. Присутнє розуміння, що від цього залежить ефективність і якість наданої освіти, а також задоволення потреб здобувачів у здобутті знань і компетенцій для подальшої професійної кар'єри. Дотримання визначених процедур є необхідною умовою для встановлення якісних стандартів вищої освіти та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі безпосередньо та через відповідні органи студсамоврядування (ССВ) залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. В ЗВО реалізовано на регулярній основі навчання учасників відповідних фокус-груп щодо забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО, з метою набуття навичок аналізу ОП, складових освітнього процесу, з обов'язковим поширенням на всю студгрупу (<http://surl.li/wijmpz>). В ЗВО закладено чітку, прозору і дієву систему опитування, яка є диверсифікованою, на кафедрі проводять анкетування здобувачів з метою отримання пропозицій щодо удосконалення змісту ОП і ОК та організації освітнього процесу (<http://surl.li/bxskov>). Також відділом ЗЯВО проводиться анкетування (<http://surl.li/gtlsjs>). Шляхами отримання відгуків, пропозицій здобувачів є їх надання на аудиторних заняттях; під час опитування; при спілкуванні з гарантом та НПП. Отримані пропозиції обов'язково обговорюються на засіданні кафедри та відображаються в таблицях обговорення на веб-сторінці ХНУ разом з проектами ОП (<http://surl.li/mkgagi>). Анкети зрозумілі і охоплюють всі питання, які торкаються організації навчального процесу, ОП, ОК тощо. На засіданні кафедри було обговорено питання наданих пропозицій здобувачів, зокрема, у 2021 р. здобувачами були надані пропозиції щодо збільшення використання мультимедійних презентацій на лекціях, у 2023 р. було запропоновано доповнити ОК «Екологічний менеджмент і аудит» темою, що висвітлює питання екомаркетингу, у 2024 р. запропоновано збільшення кількості годин, відведених на лабораторні заняття в ОК «Системний аналіз якості навколишнього середовища» та доповнення ОК «Методологія та організація наукових досліджень» лекцією про штучний інтелект. Гарант проінформувала, що всі ці пропозиції здобувачів ВО були враховані. У відповідності до Положення про ССВ ХНУ (<http://surl.li/ijhwxg>) участь у цих процедурах включає роботу у фокус-групах із забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО, підтримку культури АД, сприяння удосконаленню змісту ОП шляхом внесення пропозицій щодо їх покращення. Голова студради ХНУ повідомила, що студенти висловлюють свої пропозиції щодо покращення якості освіти. Адміністрація ХНУ проводить регулярні зустрічі з представниками ССВ щодо різних питань, зокрема з реалізації освітньої діяльності, покращення студентського життя, дозвілля, про гуртожитки тощо зокрема, у 2022-2023 рр. (<http://surl.li/rnkhus>, <http://surl.li/ajelng>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

В ХНУ ведеться активна робота для розвитку і удосконалення ОП. Так, кафедра співпрацює з роботодавцями з метою залучення їх до процедур перегляду ОП, забезпечення якості освітньої діяльності шляхом проведення регулярних зустрічей (<http://surl.li/hdaryl> (2022 р.), <http://surl.li/yqqoei> (2023 р)), шляхом анкетування (<http://surl.li/unfsjy>) та надання рецензій Кліпацька І., Куцка І., Прищепка А., Швець К. (<http://surl.li/bjnehn>). Під час перегляду ОП враховані рекомендації начальника відділу інструментально-лабораторного контролю Державної екологічної інспекції у Хмельницькій області О. Преснякової щодо введення лабораторних робіт в ОП для формування практичних навичок при проведенні аналізу складових навколишнього середовища; начальника відділу ведення водного кадастру, моніторингу вод та басейнової взаємодії Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області К. Швець щодо введення додаткової дисципліни, що формує компетентності з водоочистки і роботи очисних споруд, для здобувачів ВО, які орієнтуються працювати в установах з охорони поверхневих вод; директора Департаменту природних ресурсів та екології ХОДА Г. Богданович щодо збільшення терміну практики на підприємствах, в організаціях та установах природоохоронного спрямування; начальника відділу з питань екології Хмельницької міської ради І. Куцкої щодо ознайомлення майбутніх фахівців з роботою застосунку «Екозагроза». Представники роботодавців ознайомлюються не лише з ОП і ОК, а й з кваліфікаційними роботами здобувачів, є рецензентами і керівниками практик. Роботодавці на постійній основі системно залучалися для проведення відкритих лекцій, а здобувачі мають можливість відвідувати підприємства, організації, установи та в подальшому проходити у них практику.

4. Найважливіша практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Випускники тісно співпрацюють з викладачами кафедри. Більшість з них співпрацює з ЗВО, як представники роботодавців. Випускники ОП влаштовані на роботу за фахом в управління економіки природокористування, планування роботи, заповідної справи, зв'язків з громадськістю, моніторингу та поводження з відходами Департаменту природних ресурсів та екології ХОДА. В університеті для збирання і врахування інформації щодо кар'єрного шляху і траєкторій працевлаштування випускників у ХНУ створено Центр кар'єри (<http://surl.li/cmtuin>), який відповідно до Положення (<http://surl.li/ciroqi>), здійснює моніторинг працевлаштування випускників, відстежує їх кар'єрне зростання, адаптацію фахівців. За інформацією керівника Центру кар'єри, щороку в третю суботу травня ХНУ проводить зустріч із випускниками (<http://surl.li/mjachp>, <http://surl.li/quvrfm>). За інформацією як гаранта так і випускників кафедра екології та біологічної освіти активно підтримує зв'язки з випускниками ОП та постійно цікавиться їх кар'єрним шляхом у різних форматах, проводить зустрічі, запрошує випускників в якості гостей лекторів (<http://surl.li/awwpvo>, <http://surl.li/scvrgd>). На ОП «Екологія» другого (магістерського) рівня ВО викладає випускник-магістр (2005 р.) к.т.н., доцент А. Дячук. Інформація про випускників кафедри розміщується на сторінці кафедри (<http://surl.li/hslcje>). На кафедрі є призначена відповідальна особа за зв'язки із випускниками, доц. В. Рибак.

За інформацією гаранта, на кафедрі є стала практика вивчення та врахування пропозицій випускників. Так, у 2021 р. К. Швець були надані пропозиції щодо доповнення переліку вибіркових дисциплін. Обов'язково, по завершенню навчання кафедрою проводиться опитування випускників ОП «Екологія» другого (магістерського) рівня (<http://surl.li/bgvpos>), результати беруться до уваги під час оновлення ОП. Зокрема, враховано пропозицію випускників 2023 року збільшити практику з іноземної мови. Така активна роль випускників і роботодавців в процесі періодичного перегляду ОП свідчить про тісну співпрацю між університетом та практичними партнерами, спрямовану на підготовку висококваліфікованих фахівців, які відповідають потребам ринку праці та сучасним вимогам у галузі охорони довкілля.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Зважаючи на те, що пропозиції від здобувачів та роботодавців враховуються вчасно, регулярно проводиться моніторинг ОП і ОК, ведеться міжнародна робота з обміном досвідом, можна відмітити, що система забезпечення якості у ЗВО працює на всіх рівнях. Кафедрою екології та біологічної освіти систематично проводяться опитування здобувачів ВО, НПП, випускників, роботодавців (<http://surl.li/bxckov>). В ЗВО координацію реалізації стратегічних цілей розвитку ХНУ щодо підвищення якості підготовки фахівців і якості освітньої діяльності покладено на Відділ забезпечення якості вищої освіти (ВЗЯВО) (<http://surl.li/knqzqw>), який керується положенням (<http://surl.li/gyrgeu>), у його відповідальності щорічна Програми опитування стейкхолдерів (<http://surl.li/nztdvm>), опитування здобувачів ВО (<http://surl.li/rejhxj>), зокрема щодо якості інформаційного забезпечення освітнього процесу, щодо особливостей організації освітнього процесу під час війни та академічної доброчесності, академічної мобільності тощо; НПП щодо організації освітнього процесу в умовах правового режиму воєнного стану (<http://surl.li/uokzxe>). За інформацією завідувача відділу, до їх компетенції відноситься контроль та постійний моніторинг вчасності проведення опитування та висвітлення результатів на сайті кафедри, результати проведених моніторингів відображено у звітах на ректоратах, також проводиться моніторинг перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів ВО ПТЗ та стану розміщення їх текстів в інституційному репозитарію, якості навчально-методичного забезпечення компонентів ОП з підготовки магістрів у МСН. За інформацією начальника відділу, недоліків при реалізації освітньої діяльності на ОП «Екологія» під час моніторингу та опитування, виявлено не було. За результатами моніторингу проведеного даним відділом у 2023-2024 н.р. сайту кафедри Екології та біологічної освіти та актуальності розміщеної на ньому інформації надано рекомендації щодо проведення опитування здобувачів ВО за результатами курсового та дипломного проектування, що було виконано у повному обсязі. За інформацією гаранта, для виявлення та уникнення недоліків в ОП регулярно проводиться самоаналіз фахівців, перевіряється матеріально-технічне, організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення; аналіз успішності та якості знань здобувачів; анкетування здобувачів; оновлення РП та силбусів ОК; відбувається щорічне оновлення лабораторного оснащення. Підхід до системи забезпечення якості освіти свідчить про активну роль університету в постійному удосконаленні освітнього процесу та здійсненні важливих змін з метою підготовки висококваліфікованих фахівців, які відповідають сучасним вимогам та потребам ринку праці в галузі охорони довкілля.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Університет продемонстрував високий рівень зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, особливо за ОП "Екологія". Гарант, завідувачка кафедри та НПП відмітили, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП, що реалізуються в ХНУ. В ЗВО реалізована стала практика опрацювання звітів експертних груп та висновки галузевих експертних рад за результатами акредитаційних експертиз. За процедурою розробленою та реалізованою в ЗВО за результатами аналізів звітів експертних груп та висновки галузевих експертних рад за результатами акредитаційних експертиз щорічно видається наказ, що містить план заходів на виконання рекомендацій експертних груп і галузевих експертних рад. Так, в ОП «Екологія» було переглянуто і враховано: для отримання рекомендацій задля удосконалення ОП продовжувати системну роботу зі стейкхолдерами шляхом започаткування проведення Круглого столу за участі стейкхолдерів щодо обговорення ОП; з метою збільшення кількості баз практик у профільних роботодавців, підписано угоду на проведення практик для ОП «Екологія» другого (магістерського) рівнів на базі Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області, НПП «Мале Полісся»; з метою посилення міжнародного партнерства шляхом активізації роботи щодо налагодження контактів із закордонними закладами освіти та науки, організації та впровадження спільних міжнародних наукових проєктів з університетами-партнерами, на рівні кафедри екології та біологічної освіти у 2024 році подано разом із партнерами три заявки на міжнародні гранти; з метою посилення інформування здобувачів щодо академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності та алгоритму дій у разі незгоди з результатами оцінювання, запроваджено практику зустрічей з гарантом ОП у вересні за цією тематикою; запроваджено зустріч з гарантом ОП у вересні, з метою інформування здобувачів вищої освіти щодо процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядку оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження; з метою посилення та забезпечення залучення здобувачів вищої освіти ОП до виконання профільних держбюджетних тематик, які виконуються в ЗВО, залучено здобувачку 2 курсу денної форми навчання до виконання госпдоговірної роботи за договором № 89 від 16.09.2024 р. з оплатою праці.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Зважаючи на багату нормативно-правову документацію, яка створена для впровадження системи якості освіти на всіх рівнях, та обізнаність усіх учасників освітнього процесу у своїх правах і обов'язках, можна відзначити, що у ЗВО сформована культура якості. Академічна спільнота (внутрішні, зовнішні стейкхолдери) долучаються до оновлення ОП шляхом участі у започаткованому в 2023 р. Круглому столі із стейкхолдерами, шляхом рецензування ОП (<http://surl.li/bjnehn>), анкетування НПП (<http://surl.li/bspgyk>) та безпосереднього обговорення ОП на засіданні

кафедри. Відповідно до Положення (<http://surl.li/jorfzo>) в ЗВО розроблено та функціонує п'яти рівнева система внутрішнього забезпечення якості: перший – здобувачі ВО; другий – кафедра; третій – факультет; четвертий – структурні підрозділи ХНУ; п'ятий – Вчена рада ХНУ, постійна Комісія вченої ради ХНУ із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Наглядова рада ХНУ. На всіх рівнях здійснюється контроль виконання вимог щодо якісної організації освітньої діяльності; моніторинг поточних, проміжних і підсумкових результатів навчання здобувачів ВО; моніторинг якості змісту професійної підготовки фахівців (розроблення і оновлення ОП, РП ОК); запобігання і виявлення академічного плагіату з метою забезпечення академічної доброчесності. Це свідчить про здатність університету враховувати та використовувати досвід та рекомендації зовнішніх організацій і експертів для поліпшення якості освіти. Учасники академічної спільноти постійно працюють над удосконаленням навчального процесу і розвитку ОП «Екологія». Вони проводять різні заходи, такі як семінари, конференції і дискусії, де обговорюються нові ідеї та висвітлюються поточні проблеми. Зокрема, в академічній спільноті закладу вищої освіти панує достатній рівень відкритості і діалогу між усіма учасниками освітнього простору. Є відкритість взаємовідносин між НПП, здобувачами ВО і адміністрацією ХНУ (<http://surl.li/rnkhuз>), колегіальність (<http://surl.li/qecqgb>), системний зворотній зв'язок (анкетування, «Скриньки довіри»), є підтримка індивідуальних здобутків НПП і здобувачів ВО (заохочення, визнання результатів навчання тощо), що є важливими складовими культури якості ВО у ХНУ. Це дозволяє швидко вирішувати будь-які проблеми і корегувати ОП відповідно до потреб ринку праці і суспільства загалом. Академічна спільнота закладу вищої освіти має підтримку від керівництва закладу, яке постійно відстежує якість освітньої діяльності і навчального процесу. Всі ці чинники разом допомагають формувати культуру якості, яка є основою для створення і розвитку високоякісної ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права і обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються рядом нормативних документів, а саме: Статутом Хмельницького національного університету; Правилами внутрішнього трудового розпорядку ХНУ; Колективним договором на 2024-2028 роки між адміністрацією і трудовим колективом Хмельницького національного університету; Положенням про організацію освітнього процесу в Хмельницькому національному університеті; Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету; Стратегією розвитку Хмельницького національного університету на 2021-2025 рр.; Наказом №73 від 11.09.2024 р. Про деякі особливості організації освітнього процесу в I семестрі 2024-2025 н.р. та заходи щодо забезпечення цивільного захисту учасників освітнього процесу. Усі перелічені документи є загальнодоступними для всіх учасників навчально-наукового процесу з центральної сторінки сайту ХНУ з розділу «Нормативні документи» (<https://khmnu.edu.ua/normatyvni-dokumenty>). Інформація стосовно ОП, нормативних документів та будь-якої іншої інформації стосовно навчального, наукового і соціально-гуманітарного аспекту є доступною для здобувачів шляхом використання сайту університету і реалізуються на практиці. Здобувачі мають інформаційну підтримку зі сторони викладачів, шляхом комунікації через соціальні мережі, зокрема месенджер Viber через який можуть в будь-який час отримувати відповіді на свої питання, та де розміщується вся актуальна інформація. На постійній основі в ХНУ працює психологічна служба (<http://surl.li/rvboce>), метою якої є забезпечення і підвищення ефективності освітнього процесу, захист психічного і ментального здоров'я та соціального благополуччя усіх його учасників. Позитивною практикою є розвиток цифровізації процесу навчання, що реалізується в ЗВО через ІС «Електронний університет» (<https://isu.khmnu.edu.ua/isu>) де є доступ до кабінету студента, який дозволяє отримати доступ до своїх навчальних програм, обрання дисциплін, розкладу занять, спілкуватися з викладачами та іншими студентами, звіту про свої оцінки та успішність тощо.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Інформація проєктів ОП, пропозицій і зауважень академічної і наукової спільноти наведена на сайті ХНУ у відкритому доступі для всіх зацікавлених сторін. А саме – проєкти ОП і результати обговорення (<https://khmnu.edu.ua/project-op-m>). У цьому розділі також доступні проєкти ОП та результати його обговорення за 2021, 2023 і 2024 років. Відсутність проєкту ОП за 2022 р. обґрунтовано продовженням терміну попередньої ОП, через початок бойових дій. Рішення прийняте на основі результатів опитування всіх учасників освітнього процесу, у тому числі стейкхолдерів. Доступність усіх ОП, проєктів впродовж навчання студентів за цими документами підсилює прозорість процедур періодичного перегляду ОП. Оновлення ОП відбулося у 2023-2024 р. з дотриманням усіх процедурних вимог. Фінальне обговорення відбулося на засіданні кафедри 20.02.2024 р., протокол № 7. Затвердження ОП відбулося на засіданні Вченої ради ХНУ 28.03.2024 р., протокол № 8. Стейкхолдери, роботодавці і здобувачі беруть активну участь в обговоренні ОП і надають свої пропозиції та зауваження.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Документи, визначені статтею 79 ЗУ «Про вищу освіту» публікуються на сайті ХНУ в розділі «Нормативні документи» (<https://khmnu.edu.ua/normatyvni-dokumenty>). Інформація щодо ОП «Екологія», рецензії стейкхолдерів наведена на сайті ЗВО у відкритому доступі для всіх зацікавлених сторін. Затверджена ОП, навчальні плани, силабуси, РНП представлені на сайті випускової кафедри екології та біологічної освіти у вкладці «Навчання» (<https://ecobio.khmnu.edu.ua>). Каталоги вибіркових дисциплін систематизовано за кафедрами та роками навчання представлені за посиланням (<http://surl.li/vtrqys>). Роботодавці знайомі із процедурою надання зауважень і пропозицій, приймають в ній участь та можуть знайти всю необхідну інформацію за вищезазначеними посиланнями. Їх пропозиції та зауваження враховуються, вони бачать результат впливу на ОК ОП «Екологія» та контекст дисциплін.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галуззями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

1. В наступній редакції ОП “Екологія” на 2025-2026 н.р. доцільно, крім членів проєктної групи, вказати групу забезпечення. 2. Впровадити практику залучення експертів галузі-партнерів міжнародних проєктів до удосконалення програмних результатів навчання з 2025/2026 н.р. 3. Продовжувати сталу практику залучення експертів галузі провідних європейських університетів до удосконалення програмних результатів навчання і у 2025/2026 н.р.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Рекомендується продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок “soft skills”. 2. Активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань. 3. Розширити коло контактів з промисловими підприємствами, які посилять підготовку здобувачів освіти з питань промислової екології і створять для них умови проходження виробничої практики. 4. Пропонується звернути увагу на посилення програми академічної мобільності та впровадження дуальної форми освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Рекомендується активізувати роботу щодо обміну студентами, запровадити на практиці визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти або на інших ОП, зокрема у закордонних університетах з перезарахуванням результатів навчання. 2. Рекомендується НПП в межах своїх ОК ОП “Екологія” активніше залучати здобувачів до академічної мобільності та стимулювати навички, отримані під час такого навчання в межах заявленої ОП. Зазначені рекомендації підсилять якісні характеристики ОП за цим критерієм. 3. Рекомендується підвищувати мотивацію здобувачів до участі в програмах академічної мобільності, особливо з огляду на широкі можливості міжнародної співпраці ХНУ з різними освітніми закладами. 4. Рекомендується структурувати Програму фахового іспиту у відповідності до Положення про правила прийому.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Рекомендується підвищити публікаційну активність НПП кафедри у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus, Web of Science Core Collection, а також наукових (науково-методичних, науково-практичних) фахових виданнях категорії “Б” за спеціальністю 101-Екологія. 2. З метою підвищення інформативності робочих навчальних програм (силабусів) рекомендовано розміщувати на титульних сторінках зазначених документів QR-коди, які міститимуть анотовану інформацію щодо особливостей курсу та контактну інформацію. 3. Сприяти подальшій інтернаціоналізації ОП через залучення іноземних фахівців та лекторів до викладання, проведення круглих столів, конференцій. 4. Пропонується посилити залучення здобувачів до міжнародних програм, зокрема в онлайн-форматі, що дасть їм можливість долучитися до глобальних ініціатив навіть в умовах обмежень. Одночасно важливо здійснювати роз'яснювальну роботу серед студентів щодо значення міжнародного досвіду для їхнього навчання і кар'єрного росту. Це можна реалізувати через інформаційні розсилки, зустрічі на студентських наукових гуртках та інші комунікаційні канали. Підвищення зацікавленості у міжнародній мобільності сприятиме розвитку навичок здобувачів і відкриє нові можливості для їхнього особистісного та професійного зростання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Для підвищення компетенцій викладачів у використанні нового сервісу Strike Plagiarism та забезпечення ефективної перевірки магістерських кваліфікаційних робіт, а також зменшення ймовірності технічних помилок рекомендується організувати тренінг для викладачів та відповідальних осіб щодо використання інтернет-сервісу Strike Plagiarism. 2. Рекомендується залучати здобувачів вищої освіти до складання та обговорення питань для проведення анкетування щодо об'єктивності оцінювання навчальних результатів. 3. Для підвищення медіаграмотності і етичного використання джерел інформації серед здобувачів і НПП в умовах війни провести методичний семінар на тему “Академічна медіаграмотність в умовах війни”.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендується гаранту ОП і завідувачу кафедри враховувати при плануванні навчального навантаження наявність відповідних професійних активностей НПП, які забезпечують реалізацію ОП “Екологія”. Рекомендується підвищувати публікаційну активність НПП відповідно до ОК на ОП у фахових виданнях категорії “Б” (спеціальність 101 “Екологія”) та у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science Core Collection. 2. НПП рекомендується залучати стейкхолдерів до спільних наукових публікацій та навчально-методичних видань з ОК, які вони викладають на ОП “Екологія”. 3. Продовжувати сталу практику анкетування здобувачів щодо залучення роботодавців до освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Рекомендується розширити перелік інформації про наявне матеріально-технічне забезпечення ОП “Екологія”, а також позааудиторну діяльність здобувачів вищої освіти на сторінці кафедри. 2. Зростання кількості звернень за психологічною допомогою в умовах війни свідчить про підвищене навантаження на відповідні служби, що може обмежувати їх здатність надавати підтримку всім здобувачам у повному обсязі. Тому рекомендується розглянути можливість розширення ресурсів психологічної підтримки для здобувачів ОП. У зв'язку із значним психологічним тиском доцільно проводити фоновий моніторинг психологічного стану здобувачів, щоб своєчасно виявляти потреби у додатковій допомозі. 3. Рекомендує підвищити ефективність практичної підготовки здобувачів шляхом активного використання існуючого лабораторного обладнання та залучення студентів до науково-дослідних проєктів, що фінансуються за господарськими договорами. Це дозволить наблизити освітній процес до реальних умов виробництва, сприяти формуванню у здобувачів практичних навичок та компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Менеджменту ХНУ рекомендується переглядати анкети та включити відкриті запитання щодо якості ОП “Екологія”, залучати активніше здобувачів до обговорення наданих пропозицій. Керівництву гуманітарно-педагогічного факультету та відділу забезпечення якості освітнього процесу проводити інформаційну роботу серед студентства щодо моніторингу ОП. 2. Продовжити сталу практику опитування роботодавців і випускників для вчасного забезпечення оновлення ОП “Екологія”.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Рекомендується продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації про ОП “Екологія” на офіційному сайті Хмельницького національного університету і web-сайті кафедри екології та біологічної освіти. 2. Забезпечити доступність усіх проєктів ОП “Екологія”, а також відгуків і рецензій до них, що лише підсилить прозорість процедур періодичного перегляду ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 10 ID 8038.pdf+.pdf</i>	Lr4XaYc4rII1QDFFLfiUgJQh9Wif2P9Lc4iTjO9os04 =

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ